

Dage af forrige Samling. Den blev overgivet til et Udvalg paa 11 Medlemmer, som behandlede den meget ivrig — jeg tror, vi holdt 10—11 Møder i Løbet af 14 Dage; — men det kunde ikke komme tilrette om denne Sag, det delte sig i to omtrent ligestore Dele, nemlig paa 5 og 6 Medlemmer. Uenigheden dreiede sig egentlig om det Samme som det, hvorefter den foregaaende ærede Taler mest opholdt sig, nemlig om, hvorvidt Lovforslaget ikke indeholdt et Indgreb fra Statens Side i Kommunernes Selvstændighed. Hvad er det egentlig, som der fordres i dette Lovforslag? Der fordres en Ret fra Statens Side til at opstille bestemte Regler for, hvorledes en Kommune skal udføre sit Arbejde, og der fordres Ret til at foreskrive, at dette Arbejde skal betales. Det var dette, som de 6 Medlemmer i det omtalte Udvalg bestemte at fatte sig imod, og dersom jeg nu skulde nævne, hvorfor vi da egentlig satte os derimod, tror jeg, jeg tør sige, at vi alle 6 vare temmelig enige om, at Grunden var den store Ulighed og Uretfærdighed, som deraf kunde opstaa. Naar Kommunen saaledes tvinges til at betale det Arbejde, som den absolut skal udføre, navnlig altsaa Snefastningsarbejdet, kan den blive meget uheldig stillet, idet den, naar der under den hører en stor Hovedgaard, kan have Veie, som bruges meget, og som absolut skulle holdes ryddelige, medens Gieren af Hovedgaarden ikke beskattes af sin Indtaagt, hvorimod Kommunen af ham kun faar den Smule, der vares af Hartkornet. En Kommune vil være yderst uheldig, ja, jeg vil sige uretfærdig stillet, naar den skal tage af sine Bøge og betale dette Arbejde, som mange Gange mest skal udføres i Hovedgaardens Giers Interesse, f. Ex. fordi der er holdt Auktion i hans Skov, og Brænde skal føres bort, medens Kommunen fra en saadan Mand ikke tilnærmelsesvis faar den Godtgjørelse, hvorpaa den retmæssig har Krav. Lovforslaget kunde bruges, dersom vi først fik interkommunal Betsatning. Naar denne Sag først var ordnet, skulde jeg ikke have meget imod dette Lovforslag, men skulle vi endelig nu have det, maa jeg for mit personlige Vedkommende bestemt fordrer, at Kommunernes Selvbestemmelsesret fastholdes, at vi ikke sidde her og foreskrive bestemte Regler for, hvorledes en Kommune skal udføre sit Arbejde, og hvilken Betaling den skal give derved. (Modsigelse). Jo, der foreskrives netop her Regler i den Henseende, om det end hedder, at Betalingen skal vedtages af Sogneraadet og godkjendes af Amdsraadet; Fasthættelsen af saadanne Negler kan man vist ganske volig overlade til de stedlige Autoriteters Indsigt i deres egne Anliggender. — De Enkeltheder, hvormed jeg kunde have Noget at sige, ere allerede berørte af den ærede foregaaende Taler, og jeg skal da nu gaa over til det andet Afsnit: „Kjørsler og andet Pligtarbejde i Sognekommunen“. Jeg skal kun gjentage, hvad der allerede er berørt, nemlig at man her gjør Folk kjørspligtige, som

ikke tidligere have været det, idet man siger, at ogsaa dette Arbejde skal betales. — Det tredje Afsnit: „Kongelige Jensestereiser og Amdtsreiser“ skal jeg ikke have saa meget imod, naar man vil stryge det andet Stykke i § 38, hvor der tales om Sørens Ret til at fordrer Kjørsler in natura. — Med Hentyk til det fjerde Afsnit, der taler om „Kirkearbejde og andet Pligtarbejde i forskjellige ikke-kommunale Diemed“, forekommer der mig at være noget Misligt tilføiede. Der tales i § 41 om, at Kirkearbejdet skal være afløst inden 1ste Mai 1877, og man har ogsaa paa sine Steder begyndt at afløse det; men det Mærkelige er, at man paa forskellige Steder, hvor man har begyndt at afløse f. Ex. Husmandens Arbejde, saaledes at han nu betaler for de Dage, hvorpaa han ellers skulde udføre Reparationsarbejdet ved Kirken, har affordret ham en Gangdag. Dette forekommer mig urigtigt, uden at jeg dog kan opklare Grunden til dette Forhold, som jeg ved finder Sted, og som jeg ikke tror er i sin Orden. — Forresten er jeg ved denne Sags Behandling kommen til at tænke paa den store Nationalulykke, der nylig har ramt adskillige Egne af Landet, og som har været meget sølelig for dem. Der har ved den Leilighed vist sig et Forhold, som er meget beklageligt: Medens nemlig nogle Folk have været meget beredvillige til at yde Hjælp ved denne Leilighed — Mange have endog hjulpet over Egne —, have Andre siddet ganske rolig og ikke rørt en Saand, ligesom der jo heller ikke i Lovgivningen findes nogen Bestemmelse, som berettiger til at fordrer Kjørsler eller Skigt af Noget under saadanne Forhold! Jeg veed nu ikke, om den høitagede Minister kunde knytte en Bestemmelse til Loven, som berettigede til under sige overordentlige Forhold, eller hvad man nu vil kalde det, at tilsige paa Omgang, naar ikke Godvilligheden eller Velvilligheden viste sig tilstrækkelig, saaledes at altsaa ogsaa de Træge og Modvillige kom til at tage fat. Dette er kun en Hensigt, idet jeg veed, om en saadan Bestemmelse vilde passe ind i Loven. — Jeg skal ikke videre opholde mig ved Sagen. Jeg har ikke Noget imod, at Lovforslaget bliver til Lov, naar kun den kommunale Selvstændighed bliver bevaret, og jeg haaber, at det Udvalg, som vistnok vil blive nedsat i Sagen — ikke for at begrave den, saaledes som den ærede sidste Taler syntes at ønske, men for at fremme den — vil have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Punkt.

Thorup: Nærværende Lovforslag er jo i væsentlig Overensstemmelse med det Forslag om samme Ojenstand, som ifjor blev oversendt til os fra det andet Thing efter der at være undergaaet en grundig, alsidig, ja, jeg kan gjerne sige udtømmende Drøftelse. Som en Følge af denne udtømmende Behandling kom Forslaget først til os i Slutningen af Samlingen, og vi naaede derfor heller ikke videre end til at underkaste det en 1ste